

Kúria
ítélete

Az ügy száma: Bhar.III.1.148/2016/5.

A határozat szintje: harmadfok

A tanács tagjai: Dr. Kónya István, a tanács elnöke
Dr. Varga Zoltán, előadó bíró
Dr. Székely Ákos, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2016. november 8.

Az ügy tárgya: emberölés büntette

Terhelt(ek): III. rendű

Első fok: Fővárosi Törvényszék, 15.B.1856/2014/82., ítélet,
tárgyalás,
2015. október 16.

Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 1.Bf.50/2016/23., ítélet,
nyilvános ülés,
2016. május 26.

Az indítvány előterjesztője: a III. rendű vádlott és védője

Az indítvány iránya: a vádlott javára

Rendelkező rész

Az emberölés büntette miatt I. rendű és társai ellen folyamatban lévő büntetőügyben a III. rendű vádlott és védője által bejelentett másodfellebbezéseket elbírálv a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.50/2016/23. számú ítéletét III. rendű vádlott tekintetében akként változtatja meg, hogy e vádlott cselekményét bűnsegédként, előre kitervelten elkövetett emberölés büntettének [1978. évi IV. tv. 166. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] minősíti.

A III. rendű vádlott által a másodfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítja.

Egyebekben a másodfokú ítéletet helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a harmadfokú eljárásban 20.370 (húszezer-háromszázhetven) forint bűnügyi költség merült fel.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

I.

- [1] A Fővárosi Törvényszék a 2015. október 16. napján kelt 15.B.1856/2014/82. számú ítéletével I. rendű terheltet az 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és c) pontja szerint minősülő felbujtóként elkövetett emberölés büntette miatt 10 évi fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre, II. rendű terheltet a korábbi Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő emberölés büntette miatt 9 évi fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte, míg III. rendű vádlottat az ellene a korábbi Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és c) pontja szerint minősülő bűnsegédként elkövetett emberölés büntette miatt emelt vád alól felmentette.
- [2] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész mindhárom vádlott terhére fellebbezést jelentett be, az I. és a II. rendű vádlott esetében a büntetés súlyosítása, míg a III. rendű vádlott esetében a bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása érdekében.
- [3] A Fővárosi Ítéltábla a 2016. május 26-án kelt 1.Bf.50/2016/23. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, I. rendű és II. rendű vádlott büntetését egyaránt 15-15 évre súlyosította, míg III. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki a korábbi Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és c) pontja szerint minősülő bűnsegédként elkövetett emberölés büntetében, és ezért őt 10 évi fegyházbüntetésre és 10 évi közügyektől eltiltásra ítélte.
- [4] A szabadságvesztésbe a 2012. július 14-től 2014. február 10. napjáig előzetes letartóztatásban töltött időt beszámította.
- [5] Egyebekben az elsőfokú ítélet egyéb rendelkezéseit az I., II. és III. rendű vádlottak tekintetében helybenhagyta.
- [6] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakban foglalta össze:
- [7] III. rendű vádlott az általa üzemeltetett szórakozóhelyekről ismerte I. rendű vádlottat és a sértettet is.
- [8] A sértett rendszeresen járt 1996 nyarától a III. rendű vádlott által üzemeltetett kávézóba.
- [9] A III. rendű vádlott 1996. május 1. napjától bérelte az

önkormányzattól az ingatlant.

- [10] A III. rendű vádlott több alkalommal kért és kapott kölcsönöket a sértettől kamatra, 1996 nyarára kb. 3.000.000 forint tartozása halmozódott fel irányában.
- [11] Az adóssága rendezése érdekében a III. rendű vádlott felajánlotta a fenti bérlemény bérleti jogát a sértettnek, a megállapodás szerint 5.000.000 forintot fizetett a sértett az ingatlanért, amelybe betudták a 3.000.000 forint tartozást, illetve a sértett további 2.000.000 forintot kifizetett a III. rendű vádlottnak.
- [12] Az önkormányzat 1996. június 30. napján hozzájárult a bérleti jog sértett nevére történő átírásához, eszerint a bérleti szerződést ezen időponttól számított 90 napon belül, 1996. október 28. napjáig kellett megkötni, ezt követően ugyanis a bérbeadói hozzájárulás érvényét veszti.
- [13] Ezt követően az elsőfokú tényállás - amellet, hogy rögzíti a bűncselekmény további előzményeit, illetve az I. rendű vádlott elhatározását a sértett megölésére - a III. rendű vádlott cselekvőségét az alábbiak szerint tartalmazta:
- [14] Az I. rendű vádlott 1996. október 26. napja és október 30. napja között felvette a kapcsolatot a III. rendű vádlottal, mivel találkozni akart a sértettel, egyben megadta a számát a III. rendű vádlottnak.
- [15] A III. rendű vádlott közölte az I. rendű vádlottal, hogy az elkövetkező napokban mindenképpen találkozni fog ingatlan ügyintézés végett a sértettel, és az I. rendű vádlott kérésére meg is mutatta a találkozó két lehetséges helyszínét.
- [16] A III. rendű vádlott 1996. október 30. napján 11 óra 15 perckor felhívta az önkormányzatot, ahol érdeklődött az ingatlan kapcsán az ügyintézés helyéről és lehetséges idejéről.
- [17] Ugyanezen a napon 17 óra 20 perckor felhívta a III. rendű vádlott az I. rendű vádlottat a mobiltelefonjáról, azonban az I. rendű vádlott ekkor utasította, hogy az azonosíthatóság elkerülése végett nyilvános fülkéből hívja, így a III. rendű vádlott 17 óra 27 perckor a kávézó előtti nyilvános fülkéből ismét hívta az I. rendű vádlottat és egyeztetett vele, hogy lakás átírása ügyében találkozni fog a sértettel.
- [18] A III. rendű vádlott 1996. október 31. napján 11 óra 41 perckor felhívta az önkormányzat vagyonkezelőjét, ekkor tájékoztatták, hogy az ügyintézés helye költözés miatt nem a Gy. utca, hanem az L. utca.
- [19] Ezt követően 11 óra 45 perckor a III. rendű vádlott felhívta a sértettet, hogy november 1-jén, a kettejük közötti megállapodás értelmében (bérleti jog átírása a tartozás fejében) az ügy intézése végett az L. utcába mennek.
- [20] 11 óra 49 perckor a III. rendű vádlott - ahogyan az I. rendű vádlott korábban utasította - a nyilvános fülkéből felhívta az I. rendű vádlottat és beszámolt arról, hogy a sértettel mikor és hova fognak együtt elmenni.

- [21] A III. rendű vádlott 1996. november 1. napján 10 óra 37 perckor felhívta a sértettet, aki ekkor közölte vele, hogy éppen hol jár.
- [22] Ezt követően 10 óra 50 perckor a III. rendű vádlott az előbbi információ birtokában felhívta az I. rendű vádlottat a mobiljáról, aki a korábbiak szerint újfent utasította, hogy nyilvános fülkéből hívja - ami ezután rögtön meg is történt - és megerősítette az I. rendű vádlottnak, hogy 11 órára mennek a sértettel az L. utcába.
- [23] Ezt követően 10 óra 52 perckor a III. rendű vádlott találkozott a sértettel, majd együtt az L. utcába mentek, ahova 11 óra körüli időpontban érkeztek meg, és bementek a vagyonkezelő telephelyére.
- [24] Miután a III. rendű vádlott és a sértett 11 óra után néhány perccel a telephelyről kijöttek, a sértett gépkocsijába történő beszállás közben a sértettet a II. rendű vádlott lelőtte.
- [25] A bűncselekmény elkövetése után történetekkel kapcsolatban a tényállás - szintén egyebek mellett - az alábbiakat tartalmazta a III. rendű vádlott vonatkozásában:
- [26] Az I. rendű vádlott és a II. rendű vádlott egy étteremben röviddel a bűncselekményt követően találkoztak, ahol az I. rendű vádlott megnyugtatta a II. rendű vádlottat, hogy ne aggódjon a III. rendű vádlott vallomása miatt, azt ő intézi.
- [27] A III. rendű vádlott a bűncselekmény elkövetését követően 11 óra 12 perckor a 9. számú tanút hívta fel, aki a sértett üzlettársa és barátja, majd annak érdekében, hogy az I. rendű vádlottal való kapcsolattartása ne legyen azonosítható, eltörte a mobil készülékének SIM kártyáját és azt eldobta, továbbá a rendőrségen az aznapi kihallgatása során nem pontos személyleírást adott az elkövetőről.
- [28] A III. rendű vádlott nem fizette vissza a sértett örököseinek a bérleti jog ellenértékeként a sértett által kifizetett vételárat, valamint az ingatlan bérleti jogát is megtartotta és utóbb, 1998. november 3. napján azt az ingatlant az önkormányzattól végleg megvásárolta.
- [29] Az ítélet tábla a tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozással az iratok alapján az alábbiak szerint egészítette ki:
- [30] 1./ A vádlottak beszámítási képessége nem kizárt és nem korlátozott (az elsőfokú ítélet indokolásából átemelve).
- [31] 2./ A 13. oldal második bekezdését azzal, hogy a „az egyik tanúhoz köthető - fedezetként mindkettejüknek felajánlott -...ingatlanok...” (pontosítás a tényállás és indokolás alapján).
- [32] 3./ A 13. oldal harmadik bekezdését azzal, hogy az étteremben tartott megbeszélésen az itt felsorolt személyeken kívül jelen volt még a 2. számú tanú, a 9. számú tanú és a III. rendű vádlott (2. számú tanú vallomása alapján).
- [33] 4./ A 13. oldal negyedik bekezdését azzal, hogy a sértett társaságában a 9. számú tanú és a III. rendű vádlott is távozott az étteremből (2. számú tanú vallomása alapján).
- [34] 5./ A 14. oldal első bekezdésének utolsó mondatát azzal, hogy az I. rendű vádlott a cselekmény előkészítésébe és végrehajtásába a II.

rendű vádlott mellett a III. rendű vádlottat is bevonta (a helyes tényállásból levonható ténybeli következtetés alapján pontosítás).

- [35] 6./ A 14. oldal negyedik bekezdését akként egészítette ki, hogy az I. rendű vádlott a bűncselekmény megszervezése érdekében vette fel a kapcsolatot a III. rendű vádlottal.
- [36] E helyről (14. oldal 4. bekezdés) mellőzte a találkozásra utaló kitétel és helyette azt rögzítette, hogy az I. rendű vádlott felkérte a III. rendű vádlottat, hogy működjön közre a sértett megfelelő helyszínre csalásában. Kiegészítette a tényállást továbbá azzal, hogy a III. rendű vádlott nem tájékoztatta a sértettet arról, hogy az I. rendű vádlottal kapcsolatba lépett (a helyes tényállásból levonható ténybeli következtetés alapján pontosítás).
- [37] 7./ A 15. oldal nyolcadik sorát akként fejezte be, hogy a III. rendű vádlott tudta, hogy a bérbeadói hozzájárulás már érvényét veszítette, ezért a sértett által tervezett jogügylet nem jöhet létre (tanú vallomása, és az iratok tartalma alapján).
- [38] 8./ A 15. oldal tizenötödik sorában azt is rögzítette, hogy a november 1-jei találkozás tervezett ideje 11 óra körüli. A III. rendű vádlott tudta, hogy ez az időpont az ügyfélfogadási idő vége (a helyes tényállásból levonható ténybeli következtetés és a III. rendű vádlott vallomása alapján).
- [39] 9./ A 16. oldal utolsó bekezdését azzal egészítette ki, hogy a sértett a rá leadott lövés pillanatában éppen fellépett a Grand Cherokee gépkocsi küszöbére. A löcsatorna iránya balról hátulról és alulról jobbra előre és felfelé haladt, a haránt iránnyal és a vízszintessel is kb. 20-20 fokos szöget zárt be (szakvéleményből, helyszíni szemle jegyzőkönyvből, fényképmellékletből, ítélet indokolásából átemelve).
- [40] 10./ A 17. oldalon a tényállás utolsó mondatát azzal egészítette ki, hogy a III. rendű vádlott az önkormányzattól 464.310 forint vételárért szerezte meg a lakás tulajdonjogát, amelyet 1998. november 16. napján 7.000.000 forintért értékesített (iratok tartalma alapján).
- [41] A III. rendű vádlott a bűncselekményhez nyújtott segítségéért, a hallgatásért és a rendőrség félreinformálásáért havi 500.000 forintot kapott több éven át az I. rendű vádlottól (2. számú tanú vallomása alapján).
- [42] Az ítélet tábla megállapítása szerint az ekként pontosított tényállás már valamennyi vádlottal szemben és minden vonatkozásban megalapozottá vált, és miután az elsőfokú bíróság alapvetően eleget tett a törvényben írt indokolási kötelezettségének, ezért az irányadó volt a fellebbezési eljárásban.

II.

- [43] Az ítélet ellen a III. rendű vádlott és védője jelentett be fellebbezést, amelyet a védő írásban részletesen megindokolt.
- [44] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozatlan, ugyanis részben iratellenes

megállapításokat tartalmaz, részben pedig téves ténybeli következtetéssel jutott el a III. rendű vádlott bűnösségének kimondásához, ugyanakkor a büntetőjog más szabályainak megsértésével változtatta meg az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást.

- [45] Hivatkozása szerint a bírói gyakorlat egységes a tekintetben, hogy a tudattartalom, illetve a tudattartalomra vonatkozó megállapítások a tényállás részét képezik, vagyis a III. rendű vádlott egyes tényállásbeli események megtörténtére vagy meg nem történtére vonatkozó ismerete, a tudattartalma olyan ténykérdés, amely a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésén és a megállapított tényekből további tényekre levont következtetésen alapul, ekként a tényállás része.
- [46] A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság akkor, amikor úgy ítélte meg, hogy a III. rendű vádlott tudott az I. rendű vádlott tervéről és ehhez segítséget is nyújtott, szükségképpen eltérő tényállást állapított meg, és ez ellentétes a Be. 352. § (1) bekezdés a) és b) pontjával, és a (3) bekezdéssel, mivel az eltérő tényállás megállapítása nem a vádlott felmentését, hanem elítélését eredményezte.
- [47] A védő álláspontja szerint eljárási szabályt sértett a másodfokú bíróság, ugyanis a Be. 352. § (1) bekezdés b) pontja értelmében nem hozhatott volna a felmentett vádlottal szemben bűnösséget megállapító és büntetést kiszabó ítéletet, ugyanis, ha meggyőződése szerint a III. rendű vádlott tudattartalma az I. rendű vádlott ölési cselekményéhez köthető, akkor az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül kellett volna helyeznie és új eljárás lefolytatására kellett volna utasítania.
- [48] A védő szerint a Be. 352. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző eljárási szabálysértés kiküszöbölése a harmadfokú bíróság kötelezettsége.
- [49] A fellebbezés arra is hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság az eltérő tényállás megállapításához az elsőfokú bíróság által mérlegelt bizonyítékok felülmérlegelésével jutott el, holott erre nincs törvényes lehetősége.
- [50] A tényálláshoz kötöttség a harmadfokú eljárásban is érvényesül, vagyis a harmadfokú bíróság határozatát arra a tényállásra alapítja, amelynek alapján a másodfokú bíróság a megtámadott ítéletet meghozta, kivéve, ha ez a tényállás megalapozatlan.
- [51] A Be. 387. § (1) bekezdésében írtak szerint a harmadfokú eljárásban teljes körű felülvizsgálatra kerül sor, vagyis a harmadfokú bíróságnak vizsgálnia kell az elsőfokú bíróság perrendjét, az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárását és annak eredményét, a másodfokú eljárás szabályait, és a másodfokú bíróság által helyesnek tartott tényállást.
- [52] Mindezek alapján a Kúriának mint harmadfokú bíróságnak vizsgálnia kellett a másodfokú bíróságnak a III. rendű vádlott tudattartalmára levont következtetéseit és azok helytállóságát.
- [53] A fellebbezés szerint a III. rendű vádlott tudattartalmára csak

akkor vonható egyértelmű következtetés, ha az kétségektől mentesen kizárja a többértelműséget.

- [54] A védő hivatkozása szerint az eljárás során nem állt rendelkezésre egyértelmű és közvetlen bizonyíték a III. rendű vádlott tudattartalmát illetően.
- [55] A fellebbezés ezt követően részletesen elemezte a tanúk vallomását, a SIM kártya eltörésével, az elkövetőről adott személyleírással kapcsolatos bizonyítékokat, majd elemezte a sértett halála után realizált haszonnal kapcsolatos megállapításokat, amelyekből azt a következtetést vonta le, hogy a III. rendű vádlott tudattartalmával kapcsolatos ténymegállapítások spekulatívak, megalapozatlanok.
- [56] Hivatkozása szerint a másodfokú bíróság ítéletének megalapozatlansága esetén, ha az nem igényel bizonyítás felvételét, helyes ténybeli következtetéssel, illetve a másodfokú bíróság által a tényálláshoz kötöttséghez elkövetett eljárási szabálysértés orvoslása mellett a harmadfokú bíróság is megállapíthat olyan eltérő tényállást, amely a másodfokon elítélt vádlott felmentését eredményezi.
- [57] A fellebbezés ezzel összefüggésben hivatkozik a Kúria gyakorlatára is, amelyet a Bhar.III.87/2014/5. számú határozatában is kifejtett, azaz a másodfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozatlanságát a Kúria a Be. 388. § (2) bekezdése szerint akként küszöbölheti ki, hogy a másodfokú bíróság által megállapított tényállásból kirekeszti a törvénysértő megállapításokat.
- [58] A védő másodlagos indítványaként arra hivatkozott, hogy amennyiben az eljárási szabálysértéssel megállapított eltérő tényállás lényegi, a vádlott büntetőjogi felelősségének kérdését meghatározó részeket érinti, úgy az ilyen tényállásrész az eljárási szabálysértés folytán nem értékelhető, következésképpen e tényállási rész a büntetőjogi főkérdésben releváns részében felderítetlenné és hiányossá válik, vagyis a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése és a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítása indokolt.
- [59] A Legfőbb Ügyészség a BF.1227/2013/4. számú átiratában a fellebbezéseket alaptalannak tartotta.
- [60] Ugyanakkor a megtámadott határozat megváltoztatását indítványozta azzal, hogy a Kúria mondja ki, hogy a III. rendű vádlott esetében a korábbi Btk. 166. § (2) bekezdés c) pontja nem állapítható meg, és a vádlott a büntetés háromnegyed részének kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra.
- [61] Egyebekben a másodfokú határozat helybenhagyását indítványozta.
- [62] A III. rendű vádlott írásban tett észrevételeket a másodfokú bíróság bűnösségét megállapító és büntetést kiszabó ítéletére.
- [63] Ezek szerint:
- [64] - Az ügyészi hivatkozással szemben a két tanú egyszer sem tett olyan vallomást, amely szerint látták volna az étteremből kijönni.
- [65] - Nem igaz, hogy 1996. november 1-jén hamis személyleírást adott

volna az elkövetőről, ugyanis ugyanilyen személyleírást adott öt tanú, vagyis nem vezette félre a hatóságot.

- [66] - Az ügyészség állítása szerint szándékosan mentek fogadóóra végén, ezt azonban megcáfolja négy tanú, akik vallomásából egyértelműen megállapítható, hogy tényleges ügyintézés végett jártak bent az irodában.
- [67] - 1996. november 1-je előtt is többször telefonált az irodába, ahol közölték, hogy mikor van félfogadási idő, és de. 11 óráig kell odaérni, de pakolásról és egyéb akadályokról nem tettek említést a telefonban.
- [68] - Az egyik tanú is megerősítette, hogy azért kereste többször a sértettet, hogy a lakásátírást megbeszéljék, illetve elintézzék, de pontos időpontot nem kötöttek ki, és a 90 napos határidőről sem volt tudomásuk.
- [69] - Cáfolja, hogy a lakás eladásából haszna származott volna, ugyanis a tartozását mindenki előtt elismerte, és abban állapodtak meg, hogy részletekben fog fizetni.
- [70] - A tanú közölte vele, hogy a részleteket a továbbiakban kinek kell fizetni, amely meg is történt, és régi iratai között talált is két, kézzel írt átvételi elismervényt is, amelyeket becsatolt a törvényszéki iratokhoz.
- [71] - A lakást sem a tanúk, de más sem soha nem kérte tőle.
- [72] - A tartozás rendezése érdekében többször is kereste a tanút, azonban nem találta, a lakás pedig üresen állt, ezért el kellett adni.
- [73] - Hivatkozása szerint mindvégig jogkövető magatartást tanúsított, és mindent megtett annak érdekében, hogy a tartozását rendezze, nem volt haszonszerzési szándéka.
- [74] - Miután a tanúk külföldre távoztak gyógykezelés céljából, nem tudott kinek törleszteni.
- [75] - Az ügyészi állítással szemben kijelentette, hogy a SIM kártyáját nem törte el, csak mérgében földhöz vágta, és ezt tanúvallomásokkal is tudja igazolni, és azt is, hogy a cselekmény után sokkos állapotba került. Ezt mondta el részletesen négy tanú egyaránt.
- [76] - Akaratán kívül került bele az ügybe, mert nem volt tudomása arról, hogy mire készülnek a sértettel szemben, több tanú vallomásában előadta, hogy nem is feltételezték róla, hogy hajlandó lenne részt venni egy gyilkosságban.
- [77] - Az eljárás során többször is elmondta, hogy nem emlékszik, hogy mikor szólt, vagy szólt-e egyáltalán, hogy az I. rendű vádlott találkozni akar vele.
- [78] - Több tanú is igazolta, hogy a cselekmény elkövetése után milyen idegállapotba került.
- [79] - Hivatkozása szerint nem nyert egyértelmű és minden kétséget kizáró módon bizonyítást, hogy a terhére rótt bűncselekményt elkövette volna.
- [80] - A vallomás megfogalmazásában a százados volt segítségére, bár kétségtelenül minden esetben megkérdezte tőle, hogy írhatja-e az

általára megfogalmazottak szerint, ennek ellenére belekerültek téves betűk, szavak, téves megfogalmazás.

- [81] - A százados úr mindvégig segítőkész volt, és a jelen lévő ügyvédje sem emelt kifogást semmivel szemben, de szemüvegének hiánya miatt csak az ügyvéd olvasta el a vallomását, és ő mindig ezt követően írta alá a jegyzőkönyveket.
- [82] - Ha mégsem szólt a sértettnek az I. rendű vádlottal való kapcsolattartásáról, ez akkor sem azt jelentené, hogy ő tudott volna arról, hogy mi készül ellene.

III.

- [83] A fellebbezések nem alaposak, a Legfőbb Ügyészség indítványa viszont megalapozott.
- [84] A Kúria az ügyben a Be. 391. § (2) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a III. rendű vádlott védője az írásban indokolt fellebbezését változatlan tartalommal fenntartotta.
- [85] A Legfőbb Ügyészség képviselője az átiratában írtakkal egyezően szólalt fel.
- [86] A Kúria mindenekelőtt azt állapította meg, hogy az ügyészi másodfellebbezéseknek a Be. 386. § (1) bekezdés c) pontja alapján helye volt. A másodfokú ítélet ugyanis olyan vádlott bűnösségét állapította meg, akivel szemben az elsőfokú bíróság felmentő rendelkezést hozott.
- [87] A Kúria a Be. 387. § (1) bekezdés alapján, illetve a (2) bekezdés szerinti terjedelemben felülbírált a megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú eljárást.
- [88] Ennek során nem észlelt - a Be. 399. § (1)-(2) bekezdése szerinti - feltétlen hatályon kívül helyezési okot képező eljárási szabálysértést.
- [89] A Be. 388. § (1), illetve (2) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú ítélet alapját képező tényállásra, ha az megalapozott vagy azzá tehető, mert a helyes tényállás az iratok alapján megállapítható, avagy a helytelen ténybeli következtetés az iratok alapján kiküszöbölhető.
- [90] A harmadfokú bíróság ennek megfelelően azt vizsgálta, hogy a másodfokú bíróság ítéletében - az általa tett kiegészítésekkel és helyesbítésekkel - irányadónak tartott tényállás megalapozott-e.
- [91] A másodfokú bíróság határozatát az elsőfokú ítélettel megállapított tényállásra alapítja [Be. 351. § (1) bekezdés].
- [92] Kivételt jelent e kötöttség alól, amikor a Be. megengedi, hogy a másodfokú bíróság a tényállást kiegészítse vagy helyesbítse, vagy eltérő tényállást állapítson meg és ez alapján határozzon.
- [93] Ennek elsődleges és általános feltétele, ha a tényállás nem megalapozott, ezért e kérdésben a bíróságnak egyértelműen rögzítenie kell az álláspontját.
- [94] Ha a tényállás részben megalapozatlan, akkor van szó kiegészítésről (ami a hiányzó ténymegállapítás pótlása), vagy helyesbítésről (ami

a meglévő ténymegállapítás módosítása, mellőzése) [Be. 352. § (1) bekezdés a) pont].

- [95] Ez történhet az iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy bizonyításfelvétel útján, és a bíróság eltérően értékelheti azzal a ténnyel kapcsolatos bizonyítékokat, amire bizonyítást vett fel [Be. 352. § (3) bekezdés].
- [96] Viszont a kiegészítés, helyesbítés csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérőt nem. Következésképpen, ha a tényállás megalapozatlansága ezúton kiküszöbölhetetlen, akkor az szükségszerűen hatályon kívül helyezést eredményez.
- [97] Ez alól egy kivétel van, nevezetesen az, ha az eltérő tényállás megállapítható az iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy bizonyításfelvétel útján, és annak alapján a vádlott felmentésének vagy az eljárás megszüntetésének van helye [Be. 352. § (1) bekezdés b) pont].
- [98] Ennek az sem akadálya, hogy a másodfokú bizonyítás alapján megállapított új tények ellentétbe kerülnek az elsőfokú tényállás egyéb részeivel.
- [99] Ebben a kivételes esetben ugyanis mód van olyan ténnyel kapcsolatos bizonyítékok eltérő értékelésére is, amire a másodfokú bíróság bizonyítást nem vett fel.
- [100] Kétségtelen, hogy ez esetben tehát a Be. 352. § (3) bekezdése szerinti korlát nem érvényesül, jelen esetben azonban nem erről van szó.
- [101] Következésképpen az eltérő tényállás és a bizonyítékok eltérő értékelése különböző.
- [102] Ha eltérő tényállás megállapítására van törvényi lehetőség, akkor az magában foglalja a bizonyítékok eltérő értékelését, a teljes felülmérlegelést.
- [103] Ugyanakkor eltérő tényállás megállapításának törvényi lehetősége nélkül a bizonyítékok eltérő értékelése csak korlátozott törvényi lehetőség, ugyanis annak eredménye összhangban kell álljon a módosítandó tényállással.
- [104] A védő fellebbezését eljárási szabálysértésre alapozta azzal, hogy a másodfokú bíróság a Be. 352. § (1) bekezdés b) pontja értelmében nem hozhatott volna az első fokon felmentett vádlottal szemben bűnösséget megállapító és büntetést kiszabó ítéletet.
- [105] Álláspontja szerint, amennyiben a III. rendű vádlott tudattartalma az I. rendű vádlott ölési cselekményéhez köthető, akkor az elsőfokú bíróság ítéletét az ítéletáblának hatályon kívül kellett volna helyeznie és új eljárás lefolytatására kellett volna utasítania.
- [106] Felszólalásában kifejtettek szerint a másodfokú bíróság bűnösséget megállapító ítéletének megalapozatlansága a harmadfokú eljárásban oly módon orvosolható, hogy a Kúria a másodfokú bíróság tényállást kiegészítő rendelkezéseit a tényállásból mellőzi és maga hoz felmentő ítéletet, vagy hatályon kívül helyező rendelkezést hoz és a másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasítja.

- [107] A Kúria nem osztotta a védő azon jogi okfejtését, miszerint törvénysértés történt azáltal, hogy a másodfokú bíróság bizonyítás felvétele nélkül eltérő tényállást állapított meg, és ez nem a vádlott felmentését vagy az eljárás megszüntetését, hanem a III. rendű vádlott elítélését eredményezte.
- [108] A tényállás számos elemét érintő, nagyszámú kiegészítés és helyesbítés azért vált szükségessé, mert az elsőfokú bíróság bár az ügy ténybeli és jogi megítélése szempontjából jelentőséggel bíró körülményeket többségében helyesen rögzítette, azonban megalapozatlansághoz vezetett, hogy nem tett eleget azon kötelezettségének, hogy ezen ténymegállapításokból a megfelelő helyes következtetéseket levonja.
- [109] Az ítélet tábla helyesen ismerte fel, hogy a szóban forgó megalapozatlanság a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja alapján a másodfokú eljárásban is kiküszöbölhető volt, miután a helyes és hiánytalan tényállás az elsőfokú bíróság által valósnak elfogadott bizonyítékok egyező adatai alapján aggálytalanul megállapítható volt.
- [110] Téves a védő azon jogi okfejtése, hogy a másodfokú bíróságnak erre csak és kizárólag bizonyítás felvétele útján lett volna lehetősége.
- [111] Az, hogy a III. rendű vádlottnak miről volt tudomása és mire irányult a szándéka, az kizárólag a megtörtént eseményekből levont következtetés útján tisztázható és állapítható meg.
- [112] A körülmények ismerete, vagyis a tudattartalom, amely a bűnösség szükségszerű ismérve, ellenkező adatok hiányában közvetlenül nem bizonyítható, az kizárólag a megtörtént eseményekből levont következtetések útján ismerhető meg, erre figyelemmel a tényállásnak a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kiegészítésnek a törvényessége sem kérdőjelezhető meg.
- [113] A másodfokú bíróság nem tett mást, mint az elsőfokú bíróság által megállapított és általa kiegészített tényállás alapján összefoglalta, hogy „a III. rendű vádlott tevékenysége kizárólag arra irányult, hogy az I. rendű vádlottal (és a II. rendű vádlottal) előzetesen egyeztetettek szerint a sértettet ügyintézés ürügyén elcsalja a megfelelő helyszínre annak érdekében, hogy az I. rendű vádlott megbízásából a II. rendű vádlott megölje a sértettet” (másodfokú ítélet 16. oldal).
- [114] Az elkövető tudattartalmát érintő - jogi fogalmak formájában megjelenő - következtetések a jogi értékelés körébe tartoznak, miután nem ténymegállapítások; a másodfokú eljárásban a megalapozatlanság kiküszöbölése kapcsán megfogalmazott kötöttségek nélkül módosíthatók (BH 2005.167.).
- [115] A fentiek szerint kiegészített, illetve helyesbített tényállás a Be. 352. § (2) bekezdése alapján irányadó volt a fellebbezési eljárásban is.
- [116] Figyelemmel arra, hogy a másodfokú bíróság által elfogadott kiegészített és helyesbített tényállás megalapozott volt és a Be. 399. § (1)-(4) bekezdéseiben felsorolt eljárási szabálysértések nem történtek, a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül

helyezésére nem kerülhetett sor.

- [117] A kifejtett indokoknak megfelelően a Fővárosi Ítéltábla törvényesen járt el, amikor az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a III. rendű vádlott tudattartalmára vonatkozóan ténybeli következtetés útján kiegészítette és ebből a vádlott bűnösségére okszerű következtetést vont.
- [118] Tévedett azonban a másodfokú bíróság, amikor a III. rendű vádlott cselekményét a korábbi Btk. 166. § (1) bekezdés és a (2) bekezdés a) és c) pontjai szerint minősítette, ugyanis a felbujtó és a bűnsegédek jogi felelősségét a tettesek cselekménye határolja be (3/2011. BJE).
- [119] A másodfokú bíróság határozatában kifejtette, hogy „mindkettő minősítő körülményt az elsőfokú bíróság által az I. rendű vádlott vonatkozásában kifejtett érvek szerint állapította meg a III. rendű vádlott terhére is az ítéltábla. Nem vitás, hogy a III. rendű vádlott az előzetes, tervszerű végrehajtás kulcsszereplője volt. A sértett megöléséből származó hasznot pedig, hasonlóan az I. rendű vádlotthoz, nem közvetlenül szerezte meg, ezért nem nyereségvágyból elkövetett a III. rendű vádlott esetében sem a bűncselekmény minősítése, hanem aljas indokból”.
- [120] Ezzel szemben minden részesség, így a bűnsegély is járulékos elkövetés, amely tettesi alapcselekményt feltételez. A járulékoság azt is jelenti, hogy a részes felelőssége a tettesi alapcselekményhez igazodik: a részes általában azonos bűncselekményért, ritkábban (excessus mandati esetén) enyhébb bűncselekményért felel, mint a tettes. Ebből kiindulva kellett a történeti tényállást értékelni.
- [121] Jelen esetben az emberölés felbujtójának, az I. rendű vádlottnak az volt a célja, hogy a sértett magatartását, nevezetesen, hogy a vele szemben támasztott vagyoni igényét kinevette, megbosszulja, ezért cselekményét az elsőfokú bíróság aljas indokból elkövetettnek is minősítette.
- [122] Ezzel szemben a másodfokú bíróság a 166. § (2) bekezdés c) pontja szerinti minősítő körülményt arra alapozta, hogy a III. rendű terhelt bár nem közvetlenül, de az emberölés következményeként haszonra akart szert tenni.
- [123] Ugyanakkor jelen ügyben az ölési cselekményt végrehajtó II. rendű vádlott esetében sem a vagyoni haszon megszerzését, sem a bosszút nem értékelte az elsőfokú bíróság, cselekményét kizárólag a korábbi Btk. 166. § (2) bekezdés a) pontja szerint minősítette.
- [124] A részesség járulékos természetéből viszont az következik, hogy a III. rendű vádlott részesi tevékenysége sem minősülhet súlyosabban a tettesi alapcselekménynél, ezért a Kúria a Be. 398. § (1) és (2) bekezdésében írtaknak megfelelően a másodfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a III. rendű vádlott cselekményét a korábbi Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűnsegédként, előre kitervelten elkövetett emberölés büntettének minősítette.
- [125] A Kúria a III. rendű vádlott előzetes letartóztatásának a kiszabott

szabadságvesztésbe történő beszámításáról a korábbi Btk. 99. § (1) és (2) bekezdése szerint rendelkezett.

- [126] A Legfőbb Ügyészség indítványozta, hogy a Kúria állapítsa meg, hogy a III. rendű terhelt a korábbi Btk. 47. § (2) bekezdése értelmében a büntetés négyötöd részének kitöltése után bocsátható legkorábban feltételes szabadságra.
- [127] Ezzel kapcsolatban szükséges arra rámutatni, hogy a korábbi Btk. hatályba lépését követően a Legfelsőbb Bíróság Büntető és Katonai Kollégiumának tanácselnöki értekezlete a 6/1979. számú állásfoglalásban olyan iránymutatást adott, amely szerint a feltételes szabadság kérdésében a bíróságnak a határozat rendelkező részében csak akkor kell rendelkeznie, ha a vádlott a Btk. 47. § (3) bekezdés b) pontjában meghatározott okból feltételes szabadságra nem bocsátható, minthogy ez a kizáró ok - ellentétben a (3) bekezdésben foglalt egyéb kizáró okokkal - a határozat rendelkező részéből nem tűnik ki.
- [128] Ebből pedig az következik, hogy a Btk. 47. § (3) bekezdés a), b) és c) pontjában foglalt kizáró ok fennállása esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből kizáró rendelkezést a határozat rendelkező részében mindenkor fel kell tüntetni. De továbbra is szükségtelen annak, a Btk. 47. § (2) bekezdésén alapuló megállapításnak a határozat rendelkező részében való feltüntetése, hogy a vádlott a szabadságvesztés meghatározott hányadának kitöltése után feltételes szabadságra bocsátható.
- [129] Megjegyzi a Kúria, hogy a hatályos Be. 258. § (2) bekezdés e) pontja 2013. július 1. napjától, az új Btk. hatálybelépésétől írja elő a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéről a rendelkezést hivatkozva a hatályos Btk. 38. § (1) bekezdésére, ezért e rendelkezést mellőzte.
- [130] A fentieknek megfelelően a Kúria a Fővárosi Ítéltábla határozatát egyebekben helybenhagyta.

IV.

- [131] Figyelemmel arra, hogy a másodfokú bíróság a Be. 578. § (1) bekezdésére hivatkozással elrendelte, hogy az eljárás jogerős befejezése után az elsőfokú bíróság különleges eljárás keretében utólag rendelkezzen a bűnügyi költségről, a Kúria megállapította a harmadfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget.
- [132] A Kúria határozata a Be. 588. § (4) bekezdése szerint meghozatala napján jogerős, ellene a Be. 3. § (4) bekezdése alapján fellebbezésnek, a Be. 416. § (4) bekezdés a) pontja alapján pedig felülvizsgálatnak nincs helye.

Budapest, 2016. november 8.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Székely Ákos s.k. bíró

A Fővárosi 1.Bf.50/2016/23. számú ítélete a Kúria
Bhar.III.1.148/2016/5. számú ítéletével 2016. november 8. napján
jogerős és végrehajtható.

Dr. Kónya István s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő
BÉ